

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 79.555 van 29 maart 1999
in de zaak A. 65.377/IX-1063.**

In zake : Katty VAN CAUWENBERGHS,
die woonplaats kiest bij
advocaat D. BEYENS,
kantoor houdende te ANTWERPEN,
Laarstraat 16 C

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de
minister van Justitie,
die woonplaats kiest bij
advocaat Br. VAN DORPE,
kantoor houdende te KORTRIJK,
Beverlaai 10.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat Katty VAN CAUWENBERGHS op 1 september 1995 heeft ingediend om de vernietiging te vorderen van de beslissing van 6 juli 1995 van de commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, eerste kamer, waarbij haar verzoek tot toekenning van een hulp van 2.000.000 frank onontvankelijk wordt verklaard;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door auditeur R. VANDER ELSTRAETEN;

Gelet op de beschikking van 29 juni 1998 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 15 februari 1999 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 1 maart 1999;

Gehoord het verslag van staatsraad A. BEIRLAEN;

Gehoord de opmerkingen van advocaat M. THEUNIS, die loco advocaat D. BEYENS verschijnt voor verzoekster, en van advocaat Br. VAN DORPE, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur R. VANDER ELSTRAETEN;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

Overwegende dat de gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat :

1.1. Op 24 december 1990 wordt L. DUPONT, echtgenoot van verzoekster, neergeschoten bij een hold-up in het door hem geëxploiteerde kantoor van het Spaarkrediet in Hemiksem.

1.2. Betrokkene overlijdt op 20 februari 1991 ten gevolge van de bij deze hold-up opgelopen letsels.

1.3. Verzoekster legt op 22 juli 1991 bij de procureur des Konings van Antwerpen klacht tegen onbekenden neer.

Het onderzoek leidt niet naar een spoor van de daders.

1.4. Op 30 juli 1992 dient verzoekster bij de commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden een vraag tot toekenning van een materiële bijstand ten belope van 850.000 frank in.

1.5. Bij beschikking van 16 september 1993 besluit de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen tot buitenvervolginstelling over te gaan omdat het "niet mogelijk blijkt, op grond van het gerechtelijk onderzoek, de feiten van de tenlastelegging aan één of meer bepaalde personen toe te schrijven; dat evenmin uit dit onderzoek enige aanwijzing gebleken is van aard om het verrichten van verdere onderzoeksoverdrachten te rechtvaardigen". De onderzoeksrechter wordt "ontlast van zijn onderzoek".

1.6. De commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden verklaart op 14 juli 1994 de aanvraag van 30 juli 1992 onontvankelijk daar niet is voldaan aan de voorwaarde inzake burgerlijke partijstelling (art. 31, § 1, 3°, van de wet van 1 augustus 1985).

1.7. Verzoekster legt op 12 september 1994 een klacht met burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter neer.

1.8. Op 12 september 1994 dient ze een nieuwe aanvraag tot het krijgen van materiële hulp, ditmaal ten belope van twee miljoen frank, bij de commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden in.

1.9. Bij beschikking van 8 november 1994 verklaart de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen haar aanstelling als burgerlijke partij van 12 september 1994 niet ontvankelijk.

1.10. Op 6 juli 1995 neemt de eerste kamer van de commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden de thans bestreden beslissing, waarbij het verzoek van 12 september 1994 onontvankelijk wordt verklaard.

Deze beslissing is als volgt gemotiveerd :

"Art. 31, § 1, 3° van de wet van 1 augustus 1985 stelt als voorwaarde voor een aanvraag tot het bekomen van een hulp, dat het slachtoffer zich burgerlijke partij moet hebben gesteld uit hoofde van de bestanddelen van het strafbare feit van de opzettelijke gewelddaad.

De beschikking van de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen dd. 8.11.1994 'verklaart dat de aanstelling als burgerlijke partij dd. 12.9.1994 niet ontvankelijk was en bijgevolg de onderzoeksrechter niet met een onderzoek gelast was'.

Er mag aangenomen worden dat verzoekster - beweerde burgerlijke partij - in werkelijkheid niet deze hoedanigheid heeft verkregen.

Bedoelde beschikking dd. 8.11.1994 is luidens een mededeling van de heer Procureur-generaal te Antwerpen dd. 16.12.1994 definitief na betekening aan verzoekster.

In casu is dan niet voldaan aan de vereiste van artikel 31, § 1, 3° van de wet van 1 augustus 1985.";

2. Over de gegrondheid van het beroep.

2.1. Overwegende dat verzoekster in een eerste middel aanvoert dat de bestreden beslissing genomen is met schending van de artikelen 28 tot 41 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen,

doordat de commissie haar aanvraag onontvankelijk verklaart omdat ze in werkelijkheid niet de hoedanigheid van burgerlijke partij heeft verkregen,

terwijl artikel 31, § 1, 3°, niet bepaalt dat de burgerlijke partijstelling ontvankelijk moet zijn, noch dat de hoedanigheid van burgerlijke partij in werkelijkheid verkregen moet zijn,

en terwijl nergens in de wet is bepaald en de wetgever ook niet de bedoeling kan hebben gehad aan het gemis van burgerlijke partijstelling de onontvankelijkheid van het verzoek te verbinden, zeker niet wanneer het onderzoek reeds op gang is en de daders onbekend zijn gebleven;

Overwegende dat zij in een derde middel aanvoert dat de aangevochten beslissing foutief is gemotiveerd, daar ze zich wel degelijk burgerlijke partij heeft gesteld en de wet nergens heeft gewild dat het gemis van burgerlijke partijstelling de onontvankelijkheid van de hulpvraag tot gevolg zou hebben;

2.2. Overwegende dat de verwerende partij hierop antwoordt dat artikel 31, § 1, 3°, niet de louter materiële daad van zich burgerlijke partij stellen beoogt, maar de rechtsgeldige rechtshandeling van burgerlijke partijstelling, d.i. door een daartoe bevoegd persoon verricht in de wettelijke vormen, termijnen en voorwaarden om een rechtsgeldige burgerlijke partijstelling te doen, dat de wet in de gevallen waarin de daders onbekend zijn het slachtoffer niet heeft vrijgesteld van de voorafgaande voorwaarde van burgerlijke partijstelling;

2.3.1. Overwegende dat artikel 31 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen toentertijd luidde als volgt :

"Art. 31. § 1. Wie ernstig lichamelijk letsel of nadeel voor zijn gezondheid heeft ondervonden als rechtstreeks gevolg van een opzettelijke gewelddaad in België gepleegd, kan een hulp aanvragen en wel onder de volgende voorwaarden :

(...)

3. het slachtoffer moet zich burgerlijke partij hebben gesteld uit hoofde van de bestanddelen van het strafbare feit van de opzettelijke gewelddaad.

§ 2. Is het slachtoffer overleden ten gevolge van de opzettelijke gewelddaad bedoeld in § 1, dan kunnen de personen die op het ogenblik van zijn overlijden te zijnen laste waren eveneens een hulp ten laste van de Staat aanvragen, indien zij zich ingevolge deze gewelddaad in een ernstige materiële noodtoestand bevinden. In dit geval moet door het slachtoffer en de rechthebbende voldaan zijn aan de voorwaarden bepaald bij § 1, 1 tot 3.";

2.3.2. Overwegende, wat de verplichting tot burgerlijke partijstelling betreft, dat artikel 31, § 1, 3°, van de wet van 1 augustus 1985 vereist dat men zich voorafgaandelijk burgerlijke partij heeft gesteld; dat de wet niet voorziet in een uitzondering voor het geval de dader onbekend is gebleven; dat dit geval uitdrukkelijk ter sprake kwam in de bevoegde Kamercommissie; dat op de opmerking van een lid van deze commissie dat het dan niet altijd tot een burgerlijke partijstelling komt, de vice-eerste minister antwoordde dat "ingeval de dader onbekend is, het slachtoffer klacht tegen onbekenden kan indienen en zich bij de onderzoeksrechter burgerlijke partij kan stellen. Het slachtoffer moet iets ondernemen om een gerechtelijk dossier te doen samenstellen dat de commissie in staat stelt met kennis van zaken uitspraak te doen. Het doet er niet toe dat het stellen van een burgerlijke partij al dan niet tot gevolg heeft dat de vervolging tot resultaten leidt" (Parl. St. Kamer, 1984-1985, nr. 1281/16, 17); dat het feit dat de dader onbekend is, de aanvrager derhalve niet vrijstelt van de verplichting zich burgerlijke partij te stellen; dat dit trouwens ook afgeleid kan worden uit artikel 34, § 2, vierde lid, van de wet, ingevoegd bij de wet van 23 juli 1991; dat luidens deze wetsbepaling het verzoekschrift, zo de dader onbekend blijft, ingediend mag worden nadat een termijn van twee jaar is verlopen sinds de datum van de burgerlijke partijstelling; dat wanneer men zich geen

burgerlijke partij heeft gesteld, aan één van de ontvankelijkheidsvoorwaarden van de aanvraag niet is voldaan;

2.3.3. Overwegende, wat de draagwijdte van de verplichting zich burgerlijke partij te stellen betreft, dat om de verplichting om zich burgerlijke partij te stellen te verantwoorden de vertegenwoordiger van de minister in de Senaatscommissie erop wees "dat het slachtoffer in elk geval blijf moet geven van een zekere belangstelling om de hulp te bekomen" en "dat het zich burgerlijke partij stellen, juist kan worden gezien als een controle die de ernst van het onderzoek versterkt" (Parl. St. Senaat, 1984-1985, 873/2/1°, 30-31); dat in de openbare vergadering van de Kamer de minister de verplichting om zich burgerlijke partij te stellen als volgt verantwoordde :

"Pourquoi exiger formellement dans tous les cas une constitution de partie civile? Le législateur, en tout cas le législateur sénatorial, y a vu une double garantie. Il faut une intervention du juge d'instruction de façon à éviter un classement sans suite pour inopportunité des poursuites par le ministère public et à assurer la constitution d'un dossier répressif le plus complet possible. Mais il faut surtout que la victime manifeste formellement son intérêt de poursuivre la procédure." (Hand. Kamer, 1984-1985, 23 juli 1985, 3491);

dat uit de parlementaire bespreking kan worden afgeleid dat deze eis werd opgelegd, enerzijds, als waarborg voor de ernst van het ingediende verzoek en, anderzijds, als blijf van belangstelling van de betrokkenen voor het strafonderzoek; dat, zoals de vice-eerste minister in de Kamercommissie verklaarde "het er niet toe (doet) dat het stellen van een burgerlijke partij al dan niet tot gevolg heeft dat de vervolging tot resultaten leidt" (Parl. St. Kamer, 1984-1985, nr. 1281/16, 17); dat wanneer het gerechtelijk onderzoek tot geen spoor van de daders heeft geleid, het slachtoffer zich burgerlijke partij moet stellen, teneinde aanspraak te kunnen maken op de vergoeding, terwijl het goed weet dat deze

handeling toch niet tot een vervolging kan leiden; dat zeker in dit geval het om een zuiver formele voorwaarde gaat; dat noch uit de tekst, noch uit de ratio legis van voormeld artikel 31, § 1, 3°, kan worden afgeleid dat men de hoedanigheid van burgerlijke partij moet hebben verkregen; dat de wet enkel eist dat men zich burgerlijke partij heeft gesteld wegens de schade veroorzaakt door het misdrijf, niet dat de burgerlijke partijstelling uiteindelijk wordt aanvaard;

2.3.4. Overwegende dat door de aanvraag van verzoeker onontvankelijk te verklaren omdat haar burgerlijke partijstelling niet ontvankelijk was, de commissie aan de wet een voorwaarde heeft toegevoegd; dat zodoende artikel 31, § 1, 3°, van de wet verkeerd werd toegepast en de bestreden beslissing niet wettig met redenen is omkleed; dat het eerste en het derde middel gegrond zijn,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de beslissing van 6 juli 1995 van de commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, eerste kamer, waarbij het verzoek van Katty VAN CAUWENBERGHS tot toekenning van een hulp van 2.000.000 frank onontvankelijk wordt verklaard.

Artikel 2.

Dit arrest zal in de registers van de commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden worden overgeschreven en melding ervan zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing.

Artikel 3.

De zaak wordt verwezen naar een uit andere leden samengestelde kamer van de commissie.

Artikel 4.

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van de Belgische Staat.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op negenentwintig maart 1900 negenennegentig, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. BORRET,	voorzitter,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
	L. HELLIN,	staatsraad,
Mevr.	S. VAN AELST,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. VAN AELST.

J. BORRET.